

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on kokonaisuudessaan perusteltu. Kantavana tavoitteena läpi vision tulee olla tutkimuksen ja koulutuksen kansainvälisesti korkea laatu ja kansainvälinen edelläkävijyys.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteissä mainittu lainsäädännön uudistustarve jää avoimeksi, mitä tällä tarkoitetaan.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteissä jää avoimeksi suunnitelma 60 %:n tavoitteeseen pääsemiseksi. Tavoite on kannatettava, mutta toteutuakseen se tarvitsee systemaattisemman tilannekuvan ja kokonaissuunnitelman etenemisestä.

Koulutuksen saavutettavuuden määrittely ei voi perustua alueelliseen väestöpohjaan. Koulutuksella mahdollistetaan myös alueiden väestöpohjan laajeneminen ja alueen elinvoiman kehittyminen. Esimerkiksi lisäaloituspaikkarahoituksen kohdentaminen sinne, jossa väestöä on enemmän asettaa jo lähtökohtaisesti korkeakoulut epätasa-arvoiseen asemaan ja heijastuu jatkuessaan niin yliopistojen tutkijakoulutukseen sekä erityisesti alueellisesti eri alojen osaajien, ml TKI-henkilöstön, saatavuuteen. Myös toisen asteen koulutuksen saavutettavuudessa on varmistettava koko maan alueellinen saavutettavuus.

Saavutettavuudessa tulisi huomioida lisäksi toisen asteen sekä peruskoulun tutkimuslähtöinen kehittäminen. Ohjauksen tutkimuksen- ja koulutuksen vahvistaminen luo, erilaiset oppimiserohaasteet huomioiden, tähän keinoja.

Kansainvälisten osaajien houkuttelua sekä mahdollisuuksia kiinnittyä yhteiskuntaa tulee tukea eri toimijoiden vahvalla yhteistoiminnalla, vastuullinen kansainvälistyminen huomioiden.

Sujuvaa siirtymää tukevat toimet ovat perusteltuja, mutta edellyttävät panostuksia opiskelualmiuksiin.

Lisensiaatintutkinnon poistaminen edellyttää sekä siirtymäaikaan että eräiden ammatillisten erillistutkintojen kokonaisarviointia. Esim. sairaalakemistin ja sairaalafyysikon erikoistutkinnot suoritetaan osana lisensiaatintutkintoa.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Tutkimus ja kehittämistoiminnan rahoituslain mukaisten sitoumusten ja panostusten jatkaminen sovitusti on edellytys tavoitteen toteuttamiselle. Toimenpiteissä tulisi huomioida myös tutkimusinfrastruktuurien merkitys ja näiden riittävän rahoitustason turvaaminen.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulujärjestelmän uudistamisessa tulee tavoitteena olla myös konsernien lainsäädännöllinen pohjan uudistaminen ja innovatiiviset uudet ratkaisut amk-yo-yhteistyöhön. Lainsäädännöllisellä uudistamisella voidaan sujuvoittaa yhteistyörakenteita duaalimallia ylläpitäen.

Korkeakoulusektorien erillisillä maininnoilla voitaisiin edelleen selkeyttää tekstissä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rooleja ja vaikuttavuutta.

Koulutusvastuusäntelyn uudistamisen tavoitteena tulisi olla nykyistä joustavampi sääntely, joka mahdollistaa uudet innovatiiviset koulutusavaukset.

Yritysten kanssa tehtävien yhteistyökäytäntöjen yhdenmukaistamisesta ei tule tehdä liian rajoittavaa ja yksipuolisesti korkeakoulusektorin lähtökohdista määriteltyä. Yhdenmukaistamisen tulee huomioida yritysten erilaisuus sekä innovatiiviset toimintamallit.

Tutkimustulosten hyödyntämisessä tulisi tunnistaa myös ei kaupalliset vaikuttavuuden muodot.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Valtionrahoitusta uudistettaessa tulee edelleen pyrkiä rahoitusmallien yksinkertaistamiseen. Laatu ja vaikuttavuus ovat keskeisiä ja ne huomioidaan jo nykyisissä rahoitusmalleissa. Rahoitusmallien indikaattoreiden tulee olla yksiselitteisiä ja eikä niiden määrää ole syytä lisätä.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuosituksen kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuva on kattava ja antaa realistisen kuvan toimintaympäristön muutoksesta.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Visio ja määritellyt toimenpiteet ovat oikeansuuntaiset. Toimenpiteiden osalta jatkotyöskentelyssä tarvittaneen edelleen priorisointia.

9. Muut kommentit

-

Makkonen Soili
Itä-Suomen yliopisto